

продукції в підприємствах усіх форм господарювання і особливо у реформованих сільськогосподарських підприємствах.

Література: 1. Кондратенко П.В. Розвиток галузі садівництва в Україні. / П.В. Кондратенко // Вісник аграрної науки.-2006.-№12. - С.33-38. 2. Костюк Л.А. Регіональна сегментація виробництва саджанців плодкових культур в Україні. / Л.А. Костюк // Економіка АПК.-2008.-№11. - С.112-116. 3. Чорнодон В.І. Інноваційний характер відтворювальних процесів у садівництві України. /В.І. Чорнодон // Агроінком – 2010, № 7-8-9, с. 92-94.

Півнева О.В.,
аспірант кафедри економіки праці та менеджменту КНТУ,
м. Кіровоград, Україна

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Промисловість є одним з найважливіших структурних елементів національної економіки, які мають ключове значення в забезпеченні економічної та політичної безпеки країни, її економічної незалежності, підвищення добробуту та рівня життя народу. Так, на кінець 2010 р. 54,9 тис. промислових підприємств країни виробляли 43,5% загального обсягу випуску продукції економіки, створювали 27,6% валової доданої вартості, при цьому залучаючи в свій оборот 16,0% основних засобів економіки, 34,2% інвестицій, 50,4% спожитої в країні електроенергії [1]. Однак, незважаючи на це, в країні відбувається стабільне зменшення чисельності зайнятих працівників у промисловому секторі – з 4,46 млн. у 2000 р. до 3,35 млн. у 2011 р., тобто на 25% [2].

Підготовка кадрового потенціалу для промислового сектору економіки здійснюється у системі вищої освіти України, яка на сьогоднішній день налічує 846 вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. У 2011р. для підприємств промисловості у навчальних закладах загалом було підготовлено 24,4 тис. осіб. З них професійно-технічними навчальними закладами випущено 87,3%, тобто 21,3 тис. осіб, а вищими навчальними закладами - 12,7%, тобто лише 3,1 тис. осіб [3]. Водночас, за даними Державної служби зайнятості України, в 2011 р. попит підприємств у працівниках за такими розділами професій, як фахівці та професіонали, підготовка яких потребує вищої освіти, складав 7,0 та 9,1 тис. осіб відповідно. Тому не дивно, що досить велика частка промислових підприємств сьогодні відчуває гострий дефіцит у дипломованих спеціалістах. До того ж, в країні існує значна невідповідність між потребою у фахівцях та їх підготовкою і ця проблема набуває все більш загрозливого характеру. Структура спеціальностей, за якими вищі навчальні заклади здійснюють підготовку кадрів не відповідає попиту підприємств промисловості. Тому на сучасному етапі розвитку економіки для нинішньої системи вищої освіти одним з пріоритетних завдань є забезпечення переходу від спрямованості на пропозицію робочої сили для ринку праці до спрямованості на задоволення попиту.

За оцінками експертів, в Україні з кожним роком буде істотно погіршуватись демографічна ситуація і вже в 2050 р. кількість населення держави зменшиться до 35 млн. При такому становищі нарощення робочої сили за допомогою збільшення працездатної частки населення стає просто неможливим і тому зараз все більшого значення набуває саме фахова підготовка кадрів, передусім для забезпечення кадровим потенціалом промислового сектору економіки України.

Однак, існуюча система підготовки фахівців з вищою освітою, незважаючи на значне кількісне зростання випускників вищих навчальних закладів (з 371,2 тис. осіб у 2000 р. до 626,5 тис. осіб у 2012 р., тобто на 69%), не відповідає нинішнім вимогам, перш за все, за якістю. Однією з головних причин цього є недостатнє фінансування сфери вищої освіти, що в свою чергу не дозволяє вищим навчальним закладам оновлювати прилади та обладнання спеціалізованих кабінетів та лабораторій, поповнювати матеріально-технічну базу, втілювати новітні технології, пов'язані з навчальним процесом, реалізовувати програми міжнародної діяльності. В кінцевому результаті це все негативно позначається на якості отриманої випускниками освіти – вищі навчальні заклади формують недостатньо результативні базові професійні компетенції

випускників. Для підвищення ефективності формування базової професійної компетентності випускника сам процес навчання повинен бути проблемно-орієнтованим, накопичувальним, активно-пізнавальним, мотивованим, стосуватися всіх складових компетентності – знань, навичок, розуміння, цінностей, настанов, відносин [4].

Одним із вагомих факторів підвищення якості підготовки кадрового потенціалу у вищих навчальних закладах є інформатизація та комп'ютеризація, підключення до мережі Інтернет, сучасне інформаційне забезпечення навчальних закладів, оскільки роботодавці сьогодні вимагають висококваліфікованого працівника, який володіє новітніми технологіями, обладнанням та технікою.

Істотною проблемою, яка вкрай негативно впливає на стан забезпечення кадрами підприємств промисловості України, є систематичний виїзд вагомої частки дипломованих спеціалістів за кордон, де рівень заробітної плати у кілька разів вищий від української. У цьому плані вирішення проблеми нестачі кадрів з вищою освітою у промисловості безперечно потребує підвищення оплати праці.

Таким чином, головними цілями у вирішення проблеми забезпечення кадровим потенціалом промислового сектору економіки України є:

- підвищення якості кадрового потенціалу, професійної мобільності і конкурентоздатності фахівців підприємств промисловості;
- забезпечення ринку праці фахівцями необхідних спеціальностей у відповідності з основними тенденціями розвитку промислового сектору на основі проведення аналізу та прогнозу ринку праці, а також визначення потреби підприємств в дипломованих спеціалістах за допомогою прямого анкетування роботодавців;
- швидка пристосованість підготовки кадрового потенціалу до змін на ринку праці;
- розробка та реалізація результативної державної політики в області професійного навчання та підготовки кадрів для підприємств промисловості;
- створення нових ефективних механізмів фінансування вищої освіти;
- підвищення інвестиційної привабливості сфери вищої освіти як основного знаряддя формування кадрового потенціалу і країні;
- визначення додаткових пільг для роботодавців, які допомагають вищим навчальним закладам в оновленні і зміцненні навчально-матеріальної бази та надають можливість в проходженні студентами виробничої практики на діючому підприємстві;
- запровадження нових форм соціальної підтримки молодих працівників;
- координація системи професійної орієнтації молоді на основі дослідження ситуації на ринку праці, перспектив працевлаштування та переліку дефіцитних спеціальностей.

Покращенню стану забезпечення кадровим потенціалом промислового комплексу значно сприятиме запровадження нових форм співпраці вищих навчальних закладів освіти та підприємств промисловості і бізнесу, заохочення участі роботодавців у створенні необхідних умов для навчання фахівців відповідно до потреб сучасного виробництва. Досвід розвинених країн показує, що у фінансуванні сфери вищої освіти активну участь повинні приймати саме підприємства, для яких, власне, і відбувається підготовка фахівців.

Отже, поліпшення стану забезпечення кадровим потенціалом промислового сектору економіки потребує спільних зусиль вищих навчальних закладів, зацікавлених державних та приватних підприємств, узгодження політики розвитку вищої освіти з політикою зайнятості, збалансування ринку освітніх послуг та ринку праці України.

Література: 1. Промисловість України у 2007-2010 рр.: Статистичний збірник / Держкомстат України. – К., 2011. – С. 22. 2. Офіційний сайт Державного комітету статистики [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> 3. Праця України у 2011 році: Статистичний збірник / Відп. за випуск І.В. Сенік. – К.: Державна служба статистики України, 2012. – 343 с. 4. Крушельницька Я.В. Формування компетентності працівників як важливий напрямок людського розвитку в умовах переходу до інформаційного суспільства // Український соціум : Науковий журнал. - 2006. - №5(16). - С. 124-130